

Eğitim, Bilim ve Teknoloji Araştırmaları Dergisi

Ortaokul İngilizce Dersi Tutum Ölçeğinin Geçerlik ve Güvenirliği

Mevlüt Aydoğmuş¹, Ahmet Kurnaz¹
¹Necmettin Erbakan Üniversitesi

Bu makaleye atf için:

Aydoğmuş, M. & Kurnaz, A. (2017). Ortaokul İngilizce dersi tutum ölçeğinin geçerlik ve güvenirliği. *Eğitim, Bilim ve Teknoloji Araştırmaları Dergisi*, 2(2), 14-24.

Dergi web sayfası için lütfen tıklayınız...

Journal of Research in Education, Science and Technology

Validity and Reliability of Middle School English Course Attitude Scale

Mevlüt Aydoğmuş¹, Ahmet Kurnaz¹
¹Necmettin Erbakan University

To cite this article:

Aydoğmuş, M. & Kurnaz, A. (2017). Validity and reliability of middle school English course attitude scale. *Journal of Research in Education, Science and Technology*, 2(2), 14-24.

Please click here to access the journal web site...

Eğitim, Bilim ve Teknoloji Araştırmaları Dergisi (EBTAD) ulusal bilimsel ve hakemli bir çevrimiçi dergi olarak yılda iki kez yayınlanmaktadır. Bu dergide, araştırmanın sonuçlarını yansıtan, kabul edilebilir yüksek bilimsel kalitesi olan, bilimsel gözlem ve inceleme türünde araştırma makaleleri yayınlanmaktadır. Bu derginin hedef kitlesi öğretmenler, öğrenciler ve eğitim fakültelerinin alan eğitiminde (fen eğitimi, sosyal bilimler eğitimi, matematik eğitimi ve teknoloji eğitimi gibi) ile çeşitli alanlarda (fen bilimleri, sosyal bilimler ve teknoloji gibi) çalışan bilim insanlarıdır. Bu dergide, hedef kitle nitelikli bilimsel çalışmalardan yararlanabilir. Yayın dili Türkçe'dir. Dergiye yayınlanmak üzere gönderilen makalelerin daha önce yayınlanmamış veya yayınlanmak üzere herhangi bir yere gönderilmemiş olması gerekmektedir. Dergide yayınlanan makalelerin içeriğinden ve sonuçlarından makalenin yazarları sorumludur. Yayınlanmak üzere gönderilen makalelerde *Eğitim, Bilim ve Teknoloji Araştırmaları Dergisinin (EBTAD)* telif hakkı vardır.

Ortaokul İngilizce Dersi Tutum Ölçeğinin Geçerlik ve Güvenirliği

Mevlüt Aydoğmuş^{1*}, Ahmet Kurnaz²

¹Necmettin Erbakan Üniversitesi

Makale Bilgisi

Makale Tarihi

Gönderim Tarihi:
15 Kasım 2017

Kabul Tarihi:
30 Aralık 2017

Anahtar Kelimeler

İngilizce dersi,
Tutum ölçeği,
Cinsiyet

Özet

Bu çalışmada, ortaokul öğrencilerinin İngilizce dersine yönelik tutumlarını belirlemek için “Ortaokul İngilizce Dersine Yönelik Tutum Ölçeği”ni geliştirmek ve geliştirilen bu ölçeğin geçerlik-güvenirliğini kanıtlamak amaçlanmıştır. Ayrıca ölçeğin psikometrik bulgularına dayalı olarak ortaokul öğrencilerinin İngilizce dersine yönelik tutumları cinsiyet, sınıf düzeyi, anne-baba eğitim durumları ve akademik başarı değişkenleri açısından incelenmiştir. Çalışmanın verileri Konya’da özel ve devlet okullarında öğrenim gören 437 öğrenciden toplanmıştır. Ölçeğin Açıklayıcı Faktör Analizi ile gerçekleştirilen geçerlik analizine göre tek boyutlu bir yapıya sahip olduğu görülmüştür. Cronbach Alfa güvenirlik analizlerine göre ölçeğin güvenirliği .86 bulunmuştur. Ortaokul öğrencilerinin İngilizce dersine yönelik tutumları cinsiyet değişkenine göre anlamlı bir fark gözlenemezken, sınıf düzeyi, anne-baba eğitim durumlarına göre anlamlı farklılıklar göstermiştir. Son olarak öğrencilerin İngilizce dersine yönelik tutumları ile akademik başarıları arasında anlamlı ilişki bulunmuştur.

Validity and Reliability of Middle School English Course Attitude Scale

Mevlüt Aydoğmuş^{1†}, Ahmet Kurnaz²

¹Necmettin Erbakan University

Article Info

Article History

Received:
November 15, 2017

Accepted:
December 30, 2017

Keywords

English course,
Attitude scale,
Gender

Abstract

In this study, it was aimed to develop the “Attitude Scale for Lower Secondary School English Course” in order to determine the attitudes of middle school students towards the English course and to prove the validity and reliability of this developed scale. Furthermore, based on the psychometric findings of the scale, the attitudes of lower secondary school students towards English courses were examined in terms of gender, class level, parental education status and academic achievement variables. Data for the study was gathered from 437 students from private and public school students in Konya. According to the findings of exploratory factor analysis of the scale, it was seen that it has a structure composed of one dimension. According to the Cronbach Alpha analysis, the reliability of the scale was found as .86. While there was no significant difference in the attitudes of middle school students towards English language teaching according to their gender status, there were significant differences according to class level. Finally, it was found that there is a significant relationship between students' attitudes towards English language teaching and academic achievement.

* İletişim: Mevlüt Aydoğmuş, Necmettin Erbakan Üniversitesi, maydogmus@konya.edu.tr

† Corresponding Author: Mevlüt Aydoğmuş, Necmettin Erbakan University, maydogmus@konya.edu.tr

GİRİŞ

2012-2013 eğitim öğretim yılına kadar Türkiye’de öğrenciler, yabancı dille ancak 4. sınıfta tanışabiliyordu. Buna ek olarak geç başlanan yabancı dil dersinin 8 yıllık toplam ders saati de diğer ülkelere göre ortalama 90 saat daha azdı. İlköğretim ve Eğitim Kanunu ile Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun (Resmî Gazete, 2012) ve takip eden düzenlemelerle devlet okullarındaki yabancı dil ders saatlerini artırmış ve öğrenciler yabancı dili daha erken öğrenmeye başlamışlardır. Buna göre bu tarihten itibaren, okullarda yabancı dil eğitimi ilkökul 2. sınıflarda başlamıştır. İlk 3 yıl haftada 2 saat, ikinci kademedeki 5-8. sınıflarda ise haftada 4 saatlik yabancı dil eğitimi, eğitim programlarına zorunlu olarak girmiştir. Ders saatleri ilkökul 2. sınıftan 4. sınıfa kadar haftada 2 ders (2x40=80 dakika) saati, ortaokul 5. ve 6. sınıflarda 3 ders (3x40=120) saati, 7. ve 8. sınıflarda 4 ders (4x40=160 dakika) saattir. Böylelikle öğrenciler ilkökul ve ortaokul öğrenimleri sırasında 7 yılda toplam 140 ders saat İngilizce dersi almaktadır (MEB, 2017). Yabancı dilin ders saatlerindeki artış bu konudaki eğitim karar merkezlerinin ve toplumun beklentilerinin bir sonucudur.

Yabancı dil öğretiminde gerçek başarı, dil öğrenenler sınıf içinde ve dışında hedef dili kullanarak gerçekten iletişim kurabildiklerinde sağlanmış olmaktadır (Davies & Pearse, 2002). Ancak ülkemizde yıllarca dil eğitimi sınıf ortamında, günlük deneyimlerden uzak, öğretmen merkezli olduğu için öğrencilerin öğrendikleri dili yaşayarak, kullanarak pekiştirmeleri mümkün olmamış, dil öğretiminde istenen başarı sağlanamamıştır (Tanış, 2007).

Yabancı dil öğreniminde kişisel ve duyuşsal etmenler üzerine yapılan araştırmalar, bireylerin dil öğrenim ortamına girerken beraberinde getirdikleri özellikler üzerine yoğunlaşmaktadır. Bu çerçevede dil tutumları/dil öğrenmeye karşı tutum, yabancı dil öğrenmede en önemli duyuşsal faktörlerden biri olarak kabul edilmektedir. İnceoğlu (2010)’na göre tutum, bireyin kendine ya da çevresindeki herhangi bir nesne, toplumsal konu veya olaya karşı deneyim, bilgi, duygu ve güdülerine (motivation) dayanarak örgütlediği zihinsel, duyuşsal ve davranışsal bir tepki ön eğilimidir. Bireyin, bir nesne, kişi ya da durumla ilişki kurma anında davranışa geçme öncesinde aldığı tavır olarak da ifade edilen tutum bilişsel, duyuşsal ve davranışsal olarak üçe ayrılmaktadır. İnsanın tutumları iyi ya da kötü yönde olduğunda tutum beslediği objeye karşı bilişsel, duyuşsal ve davranış olarak da durumunun değiştirdiği görülmektedir. Tutumun, davranış biliminde önemli bir yeri bulunmaktadır. Daha genel bir ifadeyle, insanın herhangi bir olay ya da durum karşısında olası bir tavır ya da davranış biçimini oluşturma eğilimi olarak da ifade edilmektedir. Bu eğilimler hayatın her aşamasında bireyin karşısına çıkmaktadır. Tutum, öğrenmeyle kazanılan, bireyin davranışlarına yön veren ve karar verme sürecinde yanlılığa neden olabilen bir olgudur (Ülgen, 1996). Bir derse karşı olumlu tutum geliştirme; derse katılma isteği, karşılık vermektan tatmin olma, bir değeri olduğunu kabullenme ve bir değer olarak kabulüne taraftar olma şeklindeki davranışları içerir (Özçelik, 1998). Tutumların olumlu veya olumsuz olması, birçok faktörün öğrenciyi etkilemesiyle ortaya çıkmaktadır (Sünbül, 2010). Özellikle ön öğrenme yaşantıları, yaşam alanındaki olumlu ve olumsuz koşullar, ders ve öğretmenle ilgili tutumlar, okul kültürü, kişinin kendisi dışındaki etkenler, okul ve çevreden kaynaklanan durumlar, arkadaş ve ebeveyn tutumları bunlardan bazılarıdır.

Smith (1971)’e göre öğrenci, yabancı dil dersine başladığı ilk günden itibaren büyük çoğunluğu olumsuz birtakım tutumlara sahiptir. Öğrenci dersin anlamsız, sıkıcı ya da zor olduğunu düşünebilir. Bu gibi tutumların değiştirilmesi, akademik başarısının sağlanmasının önkoşullarından biridir. Yabancı dilin öğrenmenin ilk evrelerinde, çocukların dile ve yabancı dil öğrenmeye olan ilgileri, tutumları vb. duyuşsal eğilimleri dersin kazanımlarını gerçekleştirme düzeyini etkilemektedir (Bayyurt, 2010; Yılmaz & Sünbül, 2000). Csizer ve Dörnyei (2005) ise yaptıkları çalışmada tutumların ve motivasyonun akademik öğrenmede özellikle yabancı dil kazanımlarında önemli bir rol oynadığını ifade etmiştir. Yabancı dil becerisinin kazanılmasında çok boyutlu ve çok sayıda değişkenin etkisi söz konusudur. Öğrenmeye, öğretmene, okula, öğrenilecek hedef dile karşı geliştirilen tutumlar ve motivasyon yabancı dil öğrenimindeki başarıyı etkilemektedir (Jahin & Idrees, 2012; McDonough & Shaw, 1998). Bunun için öncelikle tutumların belirlenmesi ve öğretim bağlamında gerekli değişikliklerin ve yeniliklerin yapılması öngörülmektedir. Ayrıca olumsuz tutuma sahip öğrencilerin tutumlarının olumlu yönde değiştirmesi için gerekli çabanın gösterilmesi gerekir.

İngilizce dersi, Türkiye’de öğrencilerin temel eğitimden lise son sınıfa kadar olan süreçte eğitim programları çerçevesinde görmüş oldukları derslerden biridir. Bu süreçte, İngilizce dersine yönelik tutumlar birçok faktörler çerçevesinde değişebilmektedir. Literatürde İngilizce derslerine yönelik tutum ölçeği geliştirme çalışmalarının çoğunlukla uyarlama şeklinde gerçekleştirildiği görülmüştür. Son yıllarda ülkemizde Tuncer, Berkant ve Doğan (2015) üniversite öğrencileri, Aydoslu (1995), Cihanoğlu (2008) ve Gömlüksiz (2003) öğretmen adayları, Kazazoğlu (2013) ve Gökler, Kalafat, Koçak, Yazar ve Türkoğlu (2012) lise öğrencileri ve son olarak da Erdem (2007) ise ilkökul öğrencilerine yönelik İngilizce dersine yönelik tutum ölçekleri geliştirmişlerdir. Ulusal düzeyde ortaokul öğrencilerine yönelik ‘İngilizce Tutum Ölçeği’ geliştirme çalışmalarının yetersiz olduğu görülmektedir. Çocukların eğitim sürecinin ilk yıllarında ve erken yaşlarda yabancı dil öğrenmelerinin önemine işaret eden hatırı sayılır düzeyde araştırma mevcuttur (Uslu, 2017; Kuhl, 2004; Sparks & Ganschow, 1991). Yabancı dil öğrenme sürecinde tutumların önemli bir yeri olduğu düşünüldüğünde, bu duyuşsal özelliği güvenilir ve geçerli yöntemlerle ölçmeye yönelik bir aracın geliştirilmesi alana katkı sağlayacaktır.

Bu alandaki eksiklik de göz önünde bulundurulduğunda bu çalışma ile “Ortaokul İngilizce Dersi Tutum Ölçeği” öğrencilerin İngilizce dersine yönelik tutumlarını ölçmek amacıyla geliştirilmiştir. Bu amacı gerçekleştirmek için aşağıdaki sorulara cevap aranmıştır:

1. Ortaokul İngilizce dersi tutum ölçeğinin psikometrik özellikleri nelerdir?
2. Ortaokul öğrencilerinin İngilizce dersine yönelik tutumları ne düzeydedir?
3. Ortaokul öğrencilerinin İngilizce dersine yönelik tutumları cinsiyetlerine göre farklılık göstermekte midir?
4. Ortaokul öğrencilerinin İngilizce dersine yönelik tutumları anne eğitim durumlarına göre farklılık göstermekte midir?
5. Ortaokul öğrencilerinin İngilizce dersine yönelik tutumları baba eğitim durumlarına göre farklılık göstermekte midir?
6. Ortaokul öğrencilerinin İngilizce dersine yönelik tutumları sınıf düzeylerine göre farklılık göstermekte midir?
7. Ortaokul öğrencilerinin İngilizce dersine yönelik tutumları ile akademik başarıları arasında anlamlı bir ilişki var mıdır?

YÖNTEM

Araştırmanın Deseni

Araştırma ortaokul öğrencilerinin İngilizce dersini öğrenmelerine yönelik tutumlarını belirlemeye yönelik bir ölçek geliştirme çalışmasıdır. Araştırmanın ortaokul öğrencilerinin İngilizce dersini öğrenmelerine yönelik tutum düzeylerini ve farklı değişkenlere göre incelenmesi kısmını içeren bölümü tarama modelinde yürütülmüştür. Geliştirilen ölçeğin kullanımının sağlandığı aşaması ise genel tarama modelinde yürütülmüştür. Bu yöntemde olay, olgu ve değişkenler herhangi müdahale olmaksızın betimlenmektedir (Karasar, 1984).

Katılımcılar

Araştırmanın katılımcılarını Konya ilinde farklı özel ve devlet okullarında öğrenim gören toplam 437 5, 6 ve 7. sınıf öğrencisi oluşturmaktadır. Aşağıdaki tabloda öğrencilerin okul türlerine, cinsiyetlerine, sınıf düzeylerine, anne eğitim durumlarına ve baba eğitim durumlarına göre dağılımları verilmiştir.

Tablo 1. Öğrencilerin okul türü, cinsiyet, sınıf düzeyi, anne eğitim durumu ve baba eğitim durumuna göre dağılımları

Değişken	Seçenek	n	f (%)
Okul Türü	Devlet	238	54,5
	Özel	199	45,5
Cinsiyet	Kız	283	64,1
	Erkek	154	34,6
Sınıf Düzeyi	5. sınıf	136	31,1
	6. sınıf	169	38,7
	7. sınıf	132	30,2
Anne Eğitim Durumu	İlkokul	110	25,2
	Ortaokul	93	21,3
	Lise	89	20,4
	Üniversite	91	20,8
	Lisansüstü	27	6,2
Baba Eğitim Durumu	İlkokul	61	14,0
	Ortaokul	71	16,2
	Lise	114	26,1
	Üniversite	117	26,8
	Lisansüstü	41	9,4
Toplam		437	100,0

Tablo 1.'de görüldüğü gibi 238'i devlet ortaokulu, 199'u özel ortaokul olmak üzere 437 öğrenci çalışmaya katılmıştır. Araştırma katılan öğrencilerin 281'i (%64,1) kız, 152'si (%34,6) erkektir. Öğrencilerin sınıf düzeylerine göre olan dağılımlarına bakıldığında ise %31,1'i 5. sınıf, üzere %38,7'si 6. sınıf ve %30,2'si de 7. sınıfta öğrenim görmektedir. Öğrencilerin anne-baba eğitim durumlarının ilkokuldan yükseköğretime kadar dengeli bir dağılım gösterdiği görülmektedir.

Veri Toplama Aracı

İngilizce Dersi Tutum Ölçeği

İngilizce dersi tutum ölçeği, ortaokul öğrencilerinin İngilizce dersine yönelik, duygu, düşünce ve davranışları gibi duyuşsal eğilimlerini ölçmek amacıyla araştırmacılar tarafından geliştirilmiş bir ölçektir. Ölçeğin geliştirilmesi sürecinde, araştırmanın gruplarına denk ortaokul düzeyindeki bir öğrenci grubuna kompozisyon yazdırılmıştır. Bu aşamada İngilizce dersi hakkında ne düşündükleri, derste neler hissettikleri ve derse ilişkin okulda ya da okul dışında neler yaptıklarına ilişkin serbest bir kompozisyon yazmaları istenmiştir. Öğrencilerin yazmış oldukları metinler eğitim programları, ölçme değerlendirme ve İngilizce eğitimi alanlarında doktora çalışması yapmış üç akademisyenle incelenmiş ve birlikte tutum cümlelerine dönüştürülmüştür. Ortaya çıkan cümlelerin frekansları hesaplanarak, ifadeler en fazla tekrarlanandan en az tekrarlanana doğru sıralanmıştır. Bu şekilde akademisyenlerin görüş birliğiyle olumlu ve olumsuz cümlelerden oluşan 14 tutum maddesi belirlenmiştir. Ortaya çıkan cümleler Türkçe eğitimi alanından bir akademisyene inceletilerek dil redaksiyonu yapılmıştır. Likert tipinde hazırlanan ölçek öğrencilerin yaş ve sınıf düzeyleri dikkate alınarak uzman görüşlerine dayalı 3 dereceli bir forma dönüştürülmüştür. Bu dereceler evet, kısmen ve hayır seçenekleridir. Ölçekte bulunan maddelerin 7'si olumlu, 7'si olumsuz tutum ve düşünceleri yansıtmaktadır. Olumlu ifadeli maddeler "Evet" seçeneğinden başlayarak 3, 2, 1 şeklinde puanlanırken, olumsuz ifadeli maddeler ters yönde işleyecek şekilde 1, 2, 3, olarak puanlanmıştır. Olumlu ve olumsuz tutum maddelerine verilen cevapların farklı bir puanlama ile değerlendirilmesinin nedeni, Likert tipi tutum ölçeklerinde tutumların maddelere verilen puanların toplamı ile hesaplanmasından kaynaklanmaktadır. Geliştirilen İngilizce 5, 6 ve 7. sınıflar tutum ölçeği aynı sınıf düzeyinde 437 öğrencilik deneme grubuna uygulanmıştır.

BULGULAR

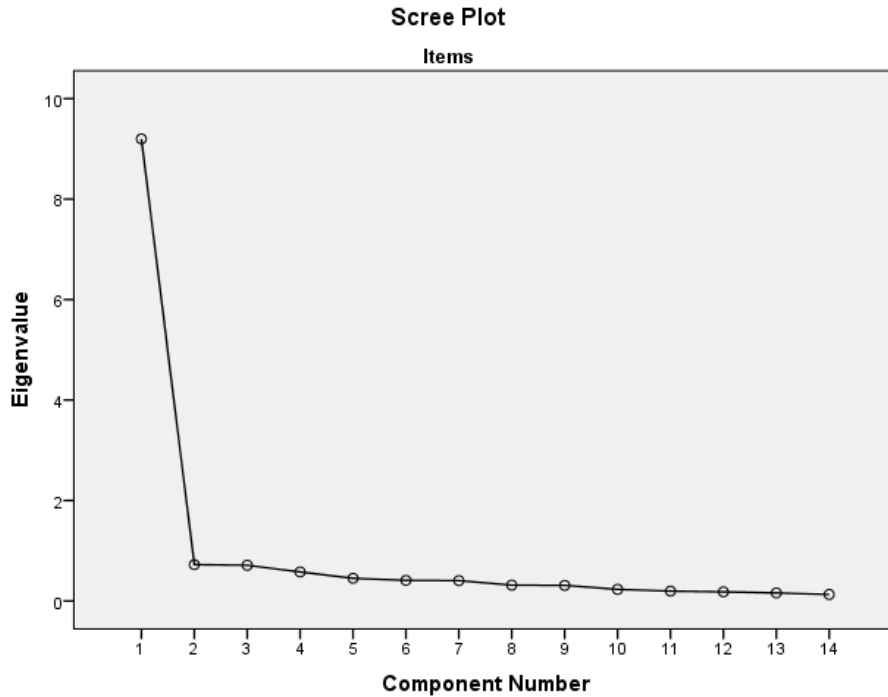
Geçerlik ve Güvenirlíğe İlişkin Bulgular

Deneme uygulamasından elde edilen veriler üzerinde açımlayıcı faktör analizi, madde analizleri ve güvenilirlik analizleri yapılmıştır. Ölçeğin geçerliğini test etmek amacıyla başlangıçta Kaiser-Meyer Olkin (KMO) ve Bartlett testleri yapılmıştır. Bu değerler ölçeğin ve örneklemin faktör analizi için uygunluğunu göstermektedir. Analizlere göre İngilizce tutum ölçeğinin KMO değeri 0,90 ve Bartlett Testi değerine ise 1801,421 ($p < 0,01$) bulunmuştur.

Tablo 2. KMO ve Barlett testi sonuçları

Kaiser-Meyer Olkin Örnekleme Ölçüm Değer Yeterliği		,896
Bartlett Testi	Ki-Kare	1801,421
	sd	91
	p	,000
p < 0,01		

Bu bulgular ölçeğin uygulandığı ortaokul 5, 6 ve 7. sınıflar ve faktör analizi için uygun olduğunu göstermektedir. Gerçekleştirilen Component Faktör Analizi sonucu Eigen değerine-Özdeğer 1 bulunmuştur. Bu durum ölçeğin tek boyutlu bir yapıya sahip olduğunu göstermektedir. Aşağıda ölçeğin yapısına ilişkin Scree Plot grafiği görölmektedir.

şekil 1. Ölçeğin yapısına ilişkin Scree Plot grafiği

Elde edilen tek boyut, ölçeğin ölçmek istediği değişkenin yaklaşık %58'ini açıklamaktadır. Bu yönüyle ölçeğin tek faktörlü bir yapısı oldukça yüksek geçerlikte bir ölçümü sağlamaktadır. Daha sonrasında İngilizce dersi tutum ölçeğinin tek bir faktörde madde faktör yükleri hesaplanmıştır. Bu aşamada faktör yükü için 0,40 kesme değerine alınmıştır. Aiken (1996)'e göre yüksek yapı geçerliğine sahip bir ölçek formu oluşturabilmek için maddelerin en az 0,35 ve üzerinde bir faktör yüküne sahip olması gerekir. Bu yönüyle İngilizce tutum ölçeğinde 0,40 ve üzerinde faktör yüküne sahip olan 14 madde belirlenmiştir.

Tablo 3. Faktör analizi sonuçları

	Bileşen			
	1	2	3	4
T1	,643	-,283	,004	-,271
T2	,634	-,018	-,474	-,222
T3	,586	,167	,005	-,571
T4	,561	,383	,061	,109
T5	,665	-,029	-,362	,127
T6	,619	,334	,200	-,234
T7	,506	,371	,123	,413
T8	,493	-,434	,451	,146
T9	,527	,276	-,129	,354
T10	,699	-,098	-,038	-,011
T11	,674	,162	,083	,023
T12	,568	,265	,515	-,125
T13	,561	-,515	,268	-,033
T14	,646	-,131	-,316	-,005

Beş madde çıkarıldıktan sonra kalan 14 madde için tekrar açımlayıcı faktör analizi hesaplanmıştır. İkinci gerçekleştirilen faktör analizi sonucu her madde için hesaplanan faktör yükleri 0,90 ile 0,69 arasında değişmektedir. Bu yönüyle faktör yükü ve madde toplam korelasyon katsayıları yüksek maddelerden oluşmuş güvenilir ve geçerli bir ölçme aracı elde edilmiştir (Bkz. Tablo 4). Sonraki aşamada tek boyutlu yapıda geçerliği test edilen İngilizce dersi tutum ölçeğinin madde toplam korelasyon katsayıları hesaplanmıştır. Ölçeğin tüm maddelerinin madde toplam korelasyon katsayıları 0.41 ile 0,62 arasında değişmektedir. Bu bulgu ölçekteki maddelerin ayırıcı özelliklerinin yüksek ve olumlu tutuma sahip olan/olmayan öğrencileri çok iyi ölçtüğünü göstermektedir. Nihai ölçekteki maddelerin faktör yükleri ve madde toplam korelasyon katsayıları aşağıdaki tabloda verilmiştir.

Tablo 4. İngilizce dersi tutum ölçeğinin faktör yükleri ve madde toplam korelasyon katsayıları

	Faktör Yükü	Madde Toplam Korelasyonu
T1	,642	,553
T2	,645	,550
T3	,612	,508
T4	,579	,501
T5	,650	,565
T6	,642	,556
T7	,519	,450
T8	,492	,411
T9	,536	,460
T10	,699	,614
T11	,671	,587
T12	,579	,497
T13	,558	,473
T14	,646	-,131

Tek boyutlu bir yapıda geçerliği sağlanan ölçeğin daha sonra güvenilirlik katsayısı hesaplanmıştır. Bu aşamada Cronbach Alfa yöntemi kullanılmıştır. Bu yöntem tek bir uygulamada iç tutarlılık katsayısını hesaplamaya imkan tanıdığı için kullanılmıştır. Analizler sonucu İngilizce dersi tutum ölçeğinin Cronbach Alfa güvenilirlik katsayısı ,875 bulunmuştur. Literatürde ölçek geliştirme çalışmalarında Cronbach Alfa katsayısının ,70 ve üzerinde olması gerektiği vurgulanmıştır (Yılmaz & Sünbül, 2000). Bu bulgu ölçeğin yüksek bir iç tutarlılık ve güvenilirliğe sahip olduğunu göstermektedir.

Tablo 5'te ortaokul öğrencilerinin İngilizce dersine yönelik tutum puanları üzerinde gerçekleştirilen betimsel istatistik sonuçları görülmektedir.

Tablo 5. Öğrencilerin ortaokul öğrencileri İngilizce dersi tutum puanları betimsel analiz sonuçları

N	Min.	Mak.	\bar{X}	SS	Ağırlıklı Ortalama
437	14,00	42,00	36,85	4,97	2,63

Analizlere göre ölçekten öğrenciler en düşük 14 en yüksek ise 42 puan almıştır. Araştırma örnekleminin tutum puanları ortalaması 36,85'tir. Bu değer soru sayısına bölünerek 2,63 ağırlık ortalaması değeri hesaplanmıştır. Bu bulgu ölçeğin üç dereceli olduğu göz önüne alındığında ortaokul öğrencilerinin yüksek düzeyde olumlu tutuma sahip olduğunu göstermektedir.

Tablo 6'da ortaokul öğrencilerinin İngilizce dersine yönelik tutum puanlarının cinsiyete göre karşılaştırılma sonuçları görülmektedir.

Tablo 6. Ortaokul öğrencilerinin İngilizce dersine yönelik tutum puanlarının cinsiyete göre karşılaştırılması

Cinsiyet	N	\bar{X}	SS	t	p
Kız	280	36,93	4,78	0,392	0,635
Erkek	151	36,74	5,35		

Bağımsız örneklem t testiyle gerçekleştirilen analizlere göre kız ve erkek öğrencilerin tutum puanları arasında anlamlı bir farklılık bulunamamıştır ($t=0,392$; $p>0,05$). Öğrencilerin cinsiyetleri açısından İngilizce derslerine benzer ve olumlu tutumlar sergiledikleri görülmektedir.

Tablo 7'de ortaokul öğrencilerinin İngilizce dersine yönelik tutum puanlarının sınıf düzeyine göre karşılaştırılma sonuçları görülmektedir.

Tablo 7. Ortaokul öğrencilerinin İngilizce dersine yönelik tutum puanlarının sınıf düzeyine göre karşılaştırılması

Varyans Kaynağı	KT	sd	KO	F	p	Fark (Tukey HSD)
Gruplar arası	210,532	2	105,266	4,348	0,013	1-3
Grup içi	10482,275	433	24,208			
Toplam	10692,807	435				

Tek yönlü varyans analizi tekniği ile gerçekleştirilen istatistiksel işlemlere göre sınıflar arasında tutum puanları açısından anlamlı bir farklılık olduğu görülmektedir ($F=4,348$; $p<0,05$). Farkın kaynağını tespit etmek amacıyla gerçekleştirilen Tukey testi sonuçlarına göre ortaokul 5. ve 6. sınıftaki öğrencilerin 7. sınıftaki öğrencilerden daha yüksek ve olumlu İngilizce dersi tutumlarına sahip olduğu görülmüştür.

Tablo 8'de ortaokul öğrencilerinin İngilizce dersine yönelik tutum puanlarının anne eğitim durumuna göre karşılaştırılma sonuçları görülmektedir.

Tablo 8. Ortaokul öğrencilerinin İngilizce dersine yönelik tutum puanlarının anne eğitim durumlarına göre karşılaştırılması

Varyans Kaynağı	KT	sd	KO	F	p	Fark (Tukey HSD)
Gruplar arası	415,182	4	103,796			5-1; 5-2
Grup içi	9373,657	405	23,145	4,485	0,001	4-1; 4-2
Toplam	9788,839	409				3-1; 3-2

Tek yönlü varyans analizi tekniği ile gerçekleştirilen istatistiksel işlemlere göre anne eğitim durumları açısından öğrencilerin tutum puanları arasında anlamlı bir farklılık olduğu görülmektedir ($F=4,485$; $p<0,05$). Farkın kaynağını tespit etmek amacıyla gerçekleştirilen Tukey testi sonuçlarına göre anne eğitim durumları lisansüstü, üniversite ve lise olan çocukların annesi daha alt düzey bir okuldan mezun olan akranlarına kıyasla İngilizce dersine karşı daha olumlu tutumlara sahip olduğu görülmüştür.

Tablo 9’da ortaokul öğrencilerinin İngilizce dersine yönelik tutum puanlarının baba eğitim durumuna göre karşılaştırılma sonuçları görülmektedir.

Tablo 9. Ortaokul öğrencilerinin İngilizce dersine yönelik tutum puanlarının baba eğitim durumlarına göre karşılaştırılması

Varyans Kaynağı	KT	sd	KO	F	p	Fark (Tukey HSD)
Gruplar arası	324,958	5	64,992			5-3; 5-2
Grup içi	9630,513	399	24,137	2,693	0,021	5-1; 4-3
Toplam	9955,472	404				4-2; 4-1

Tek yönlü varyans analizi tekniği ile gerçekleştirilen istatistiksel işlemlere göre baba eğitim durumları açısından öğrencilerin tutum puanları arasında anlamlı bir farklılık olduğu görülmektedir ($F=2,693$; $p<0,05$). Farkın kaynağını tespit etmek amacıyla gerçekleştirilen Tukey testi sonuçlarına göre baba eğitim durumları lisansüstü, üniversite olan çocukların babası daha alt düzey bir okuldan mezun olan akranlarına kıyasla İngilizce dersine karşı daha olumlu tutumlara sahip olduğu görülmüştür. Görüldüğü gibi ebeveynlerin eğitim durumu yükseldikçe çocukların İngilizce derslerine yönelik olumlu tutumları artmaktadır.

Tablo 10’da ortaokul öğrencilerinin İngilizce dersine yönelik tutumları ile genel akademik başarıları ve İngilizce dersi akademik başarıları arasındaki ilişki katsayısı görülmektedir.

Tablo10. Ortaokul öğrencilerinin İngilizce dersine yönelik tutumları ile genel akademik başarıları ve İngilizce dersi akademik başarıları arasındaki ilişki

Değişken	İngilizce Dersine Yönelik Tutum	
	-r-	-p-
Genel Akademik Başarı	,319**	,000
İngilizce Dersi Akademik Başarısı	,405**	,000

** : Korelasyon 0.01 düzeyinde anlamlı (2-yönlü).

Öğrencilerin İngilizce dersine yönelik tutumları ile genel akademik başarıları ve İngilizce dersi akademik başarıları pozitif yönde ve anlamlı bir ilişki göstermiştir (Tablo 10). Bu bulgu oldukça yüksek ve olumlu bir ilişkiyi göstermektedir ($r=,319$; $r=,405$; $p<0,01$). İngilizce dersine yönelik olumlu tutuma sahip olan öğrencilerin genel akademik ve İngilizce dersi başarılarının oldukça yüksek düzeyde olduğu bulunmuştur.

TARTIşMA, SONUÇ VE ÖNERİLER

Ortaokul öğrencilerinin İngilizce dersine yönelik tutumlarını belirlemek amacıyla geliştirilen ölçeğin tek boyutlu formu, ölçülmek istenen değişkenin yaklaşık %58'ini açıklamaktadır. Bu yönüyle ölçeğin tek faktörlü bir yapısı oldukça yüksek geçerlikte bir ölçümü sağlamaktadır. 14 maddelik tutum ölçeğinin her bir maddesinin faktör yüklerinin 0,40'dan yüksek ve madde toplam korelasyonlarının 0,30 düzeyinden yüksek olması yapı geçerliğinin ve maddelerin ayırt edicilik özelliklerinin yüksek olduğunu göstermektedir. Ölçeğin Cronbach Alfa güvenilirlik katsayısı 0,87 bulunmuştur, bu değer İngilizce dersi tutum ölçeğinin yüksek güvenilirlik ve iç tutarlılığa sahip olduğunu göstermektedir. Reuterberg and Gustafsson (1992)'a göre geçerlilik testi daha çok kuramsal analizlerle yapılmaktadır. Bu kuramsal analizlerden biri kavramsal geçerlilik (yapı/model geçerliliği) testi olarak adlandırılmakta ve bir değişkeni ölçmek üzere geliştirilen soruların, o değişkeni ölçüp ölçmediğinin ya da o değişkenle ne derece ilişkili olduklarının kuramsal analizini öngörmektedir (Akt. Sünbül, 2004). İngilizce tutum ölçeğinin bütününe ve içerisindeki her bir madde istatistiklerine ilişkin bulgular ölçüt olarak kabul edilen değerlerin üzerinde çıkmıştır. Ayrıca gelecekte bu ölçme aracının farklı örneklem gruplarında uygulanması ile ortaya çıkan sonuçların öğrencilerin İngilizce derslerindeki başarılarını yordama düzeyinin saptanması ölçeğin ölçüt ve yordama geçerliğinin belirlenmesine yardımcı olacaktır. Ölçeğin geçerlik ve güvenilirliğinin test edilmesinden sonra, 437 kişilik deneme grubundan elde edilen ortalama değerler ortaokul öğrencilerinin İngilizce dersine yönelik yüksek ve olumlu bir tutuma sahip olduğunu ortaya koymuştur. Bununla birlikte öğrencilerin cinsiyetlerine göre İngilizce dersine yönelik tutumları arasında anlamlı bir fark bulunamamıştır. Sınıf düzeyi açısından gerçekleştirilen karşılaştırmalarda 5 ve 6. sınıf öğrencilerinin 7. sınıf öğrencilerden İngilizce tutumlarının daha olumlu olduğu bulunmuştur. Argon ve Soysal göre (2012)'a sınav tabanlı bir eğitim paradigmasının sonucu olarak özellikle ortaokul son sınıflarda TEOG (Temel Eğitimden Ortaöğretime Geçiş) sınavlarına odaklı bir yönelimin olması öğrencilerin bazı derslere yönelik tutumlarını olumsuz etkilemektedir. Özellikle 7. Sınıf öğrencilerin bir yıl sonrasında girecekleri merkezi sınavlara yönelik beklentileri ve bu durumun oluşturduğu psikolojik baskı, İngilizce dersine yönelik olumsuz tutumların önemli bir nedeni olabilir. Bu konuda gelecekte derinlemesine analizler içeren araştırmalar yapılması konuya açıklık getirecektir. Çalışmanın bir diğer bulgusu öğrencilerinin İngilizce dersine yönelik tutum puanlarının anne ve baba eğitim durumlarına göre farklılık göstermesidir. Ebeveynlerin eğitim durumu yükseldikçe çocukların İngilizce derslerine yönelik tutumları olumlu yönde artmaktadır. Bu bulgular Gökler ve diğerlerinin (2012) ve Wiley (1985)'in sonuçlarıyla benzerlik göstermektedir. Çalışmanın son bulgusu ise İngilizce dersine yönelik olumlu tutuma sahip olan öğrencilerin genel akademik ve İngilizce dersi başarılarının oldukça yüksek düzeyde olmasıdır. Bu sonuç, öncelikle Gardner ve MacIntyre (1993)'nin tutum ve başarı arasında yakın bir ilişki olduğunu öne sürdükleri çalışması, Selçuk (1997), Çoban (1989) ve Aydın ve Sünbül (2012)'ün tutum ile başarı arasında pozitif yönde bir ilişki olduğunu ortaya koyan çalışmaların bulgularıyla tutarlıdır.

Öğrencilerin bir dersle ilgili duyuşsal özelliklerinin en önemli göstergelerinden biri tutumlarıdır. Ancak özellikle İngilizce derslerinde duyuşsal boyutun ihmal edildiği görölmektedir. Tutumlar, öğrencinin yabancı dili öğrenmesinde büyük etkiye sahiptir. İngilizce dersine yönelik tutumların objektif yöntemlerle belirlenmesi dersin öğrenme-öğretme süreçlerine ve ürünlerine önemli katkılar sağlayacaktır. Sonuç olarak psikometrik özellikleri test edilen, geçerlik ve güvenilirliği kanıtlanan "Ortaokul İngilizce Dersi Tutum Ölçeğinin" ortaokul düzeyinde uygulamalar ve yeni araştırmalarda kullanılması önerilmektedir.

Not

Bu çalışma "Ortaokulda Uygulanan Yansıtıcı Öğretim Etkinliklerinin Etkililiğinin İncelenmesi" başlıklı doktora tezinden üretilmiştir.

KAYNAKLAR

- Aiken, L. R. (1996). *Rating scales and checklists: Evaluating behavior, personality, and attitudes*. New York: John Wiley & Sons, Inc.
- Argon, T., & Soysal, A. (2012). The teacher and student views regarding the placement test. *International Journal of Human Sciences*, 9(2), 446-474.
- Aydın, M., & Sünbül, A. M. (2012). Effect of the verbal mnemonics on students' achievements and their attitudes. *Procedia-Social and Behavioral Sciences*, 47, 1506-1510.
- Aydoslu, U. (2005). *Öğretmen adaylarının yabancı dil olarak İngilizce dersine ilişkin tutumlarının incelenmesi (B.E.F. Örneği)* (Yayımlanmamış yüksek lisans tezi). Süleyman Demirel Üniversitesi, Isparta, Türkiye.
- Bayyurt, Y. (2010). *A sociolinguistic profile of Turkey, Northern Cyprus and other Turkic States in Central Asia*. In M. J. Ball (Ed.), *Sociolinguistics around the world: A handbook*. London: Routledge.
- Cihanoğlu, M. O. (2008). *Alternatif değerlendirme yaklaşımlarından öz ve ekran değerlendirmenin işbirlikli öğrenme ortamlarında akademik başarı, tutum ve kalıcılığa etkileri* (Yayımlanmamış doktora tezi). Dokuz Eylül Üniversitesi, İzmir, Türkiye.
- Csizer, K., & Dörnyei, Z. (2005). Language learners' motivational profiles and their motivated learning behavior. *Language Learning*, 55(4), 613-659.
- Çoban, A. (1989). *Ankara merkez ortaokullarındaki son sınıf öğrencilerinin Matematik dersine ilişkin tutumları* (Yayımlanmamış yüksek lisans tezi). Gazi Üniversitesi, Ankara, Türkiye.
- Davies, P., & Pearse, E. (2002). *Success in English teaching*. Shanghai: Foreign Language Education Press.
- Erdem, D. (2007). İngilizce dersine yönelik bir tutum ölçeği geliştirme çalışması. *Eurasian Journal of Educational Research*, 28, 45-54.
- Gardner, R. C., & MacIntyre, P. D. (1993). A student's contribution to second language acquisition. Part II: *Affective Variables. Language Teaching*, 26, 1-11.
- Gökler, R., Kalafat, S., Koçak, R., Yazar, O. Z., & Türkoğlu, E. (2012). Üniversite öğrencilerinin yabancı dil dersine karşı tutumları ile kontrol odağı durumları arasındaki ilişkinin farklı değerkenler bakımından incelenmesi. *Sosyal Bilimler Araştırmaları Dergisi*, 2, 247-265.
- Gömlüksüz, M. N. (2003) İngilizce duyuşsal alana ilişkin bir tutum ölçeğinin geçerlik ve güvenilirliği. *Fırat Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 13(1), 215-226.
- İnceoğlu, M. (2010). *Tutum, algı, iletişim*. İstanbul: Beykent Üniversitesi Yayınevi.
- Jahin, J. H., & Idrees, M. V. (2012). EFL major students' teachers' writing proficiency and attitudes towards learning English. *Journal of Educational & Psychologic Sciences*, 4, 10-72.
- Karasar, N. (2004). *Bilimsel araştırma teknikleri*. Ankara: Nobel Yayınevi.
- Kazazoğlu, S. (2013). Türkçe ve İngilizce derslerine yönelik tutumun akademik başarıya etkisi. *Eğitim ve Bilim*, 38(170), 295-307.
- Kuhl, P. K. (2001). Early language acquisition: Cracking the speech code. *Nature Reviews Neuroscience*, 5, 831-843.
- McDonough, J., & Shaw, C. (1998). *Materials and methods in ELT – A teacher's guide. Applied language studies*. Oxford: Blackwell Publishers Inc.
- MEB (2017). İlköğretim kurumları ilkokul-ortaokul haftalık ders çizelgesi. 01 Aralık 2017 tarihinde http://ttkb.meb.gov.tr/meb_iys_dosyalar/2017_11/01101717_ilkogretim_HDC.rar adresinden erişilmiştir.
- Özçelik, D. A. (1998). *Ölçme ve değerlendirme*. Ankara, ÖSYM Yayınları.
- Resmi Gazete (2012). İlköğretim ve Eğitim Kanunu ile Bazı Kanunlarda Değerşiklik Yapılmasına Dair Kanun (Kanunu No. 6287). 05 Aralık 2017 tarihinde <http://www.resmigazete.gov.tr/eskiler/2012/04/20120411-8.htm> adresinden erişilmiştir.
- Reuterberg, S., & Gustafsson, J.-E. (1992). Confirmatory factor analysis and reliability: Testing measurement model assumptions. *Educational and Psychological Measurement*, 52, 795-811.
- Selçuk, E. (1997). *İngilizce dersine tutum ile bu dersteki akademik başarı arasındaki ilişki* (Yayımlanmamış yüksek lisans tezi). Abant İzzet Baysal Üniversitesi, Bolu, Türkiye.
- Smith, A. N. (1971). The importance of attitude in foreign language learning. *The Modern Language Journal*, 55(2), 82-88.
- Sparks, R. L., & Ganschow, L. (1991). Foreign language learning differences: Affective or native language aptitude differences? *Modern Language Journal*, 75 (1) 3-16.
- Sünbül, A. M. (2004). Düşünme stilleri ölçeğinin geçerlik ve güvenilirliği. *Eğitim ve Bilim Dergisi*, 132, 25-42.
- Sünbül, A. M. (2010). *Öğretim ilke ve yöntemleri* (4. Baskı). Konya: Eğitim Akademi.
- Taniş, E. (2007). Türkiye'de yabancı dil öğretimi. 01 Aralık 2017 tarihinde <http://www.ingilizceogretmeni.com/index.php> adresinden erişilmiştir.
- Tuncer, M., Berkant, H. G., & Doğan, Y. (2015). İngilizce dersine yönelik tutum ölçeğinin geçerlik ve güvenilirlik çalışması. *Eğitim ve Öğretim Araştırmaları Dergisi*, 4(2), 260-266.

- Uslu, B. (2017). *Anadili Türkçe olan 50-74 aylık çocuklar için yaşantı odaklı yabancı dil edinimi programının İngilizce öğrenimine etkisinin incelenmesi* (Yayımlanmamış doktora tezi). Selçuk Üniversitesi, Konya, Türkiye.
- Ülgen, G. (1996). *Eğitim psikolojisi*. Ankara: Lazer Ofset.
- Wiley, P. D. (1985). High school foreign language study and college academic performance. *Classical Outlook*, 62(2), 381-398.
- Yılmaz, H., & Sünbül, A. M. (2000). *ğretimde planlama ve değerlendirme*. Konya: Mikro Yayınevi.